

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Titi Livii Patavini, Historiarvm Ab Vrbe Condita Libros,
Qvi quidem exstant, omnes, Observationes**

Godelevaeus, Wilhelm

Francofvrti, 1609

In Lib. XLIV. Qvi Alias Decadis V. Liber IIII. Dicitvr, Annotationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69254](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69254)

Theophrastus ait) infamia interdum subeunda est, quandoquidem honestatis & famæ iactura maiore honestate plerunque, & cum maximo senore, compensatur.

Conceptis verbis iuravit] Quid sit conceptis verbis iurare, ostendimus supra, & tradit Torneib. lib. 1. adu. cap. 10.

Aquileiensem legatis] Certus enim videtur in coloniis familiarum numerus, cui iniussu Senatus adicere non licebat.

Epidamni magis celebre] Epidamnium ab Epidamno barbarorum rege conditorem dictum esse Appian. lib. bell. ciuilium 2. scribit, eiusque portum post Dyrrachium dictum a Dyrracho Epidamni ex filia nepote. Tandem Corcyrenses appellationem ut infaustam mutasse, portumque ab vrbe quæ desuper imminet Epidamnium dixisse. Hactenus ille. At Romani, quia velut in damnatum iturus omen id visum est, Epidamni nomine, ut magis infausto, expungendo, Dyrrachii vocabulum restituerunt, ut meminit Pomponius Mela lib. 2. de Macedonia, fere circiter finem.

Templum Iouis quem Nicaum vocant] Huc transferenda sunt ea, quæ de Ioue Nicaeo circiter lib. 42. finem annotauimus: Victoria vero Græcis dicta

est, ὅτι τὴν πᾶν ἀνέει, i. e. à non cedere: vt Cæl. annotat lib. 5. c. 6. Ita Nycæa

etoria vnde non incommode ὁρῶν τῆς νίκης, i. e. victoria dictus esse videtur.

de Græcis dicta.

IN LIB. XLIV. QVI ALIAS DE CADIS V. LIBER IIII. DICITVR, ANNOTATIONES.

Atinum. **A** *Ciuum Acarnania portum*] Vbi & Actii Apollinis templum erat, atque Nicopolis Augusti imperatoris opus. Cum enim Octauius, cognomento Augustus, ante fauces Ambratii sinus, Antonium cum Cleopatra Ægypti regina nauali bello vicisset, pro huius insignis victoriae gloria Nicopoli nomen imposuit. Hoc vero bellum post Velleium Parercolum Orosius lib. 6. diligentissime prosequitur, & sub finem lib. 8. elegantissime Virgil. describit in Æneæ clypeo. Nec minus erudite Flaccus, Horat. in lib. 2. pro dion, Ode 9 & lib. 4. Propertius.

Diortium iningrum] Huc transfert ea, quæ supra lib. 38. de diortium aquarum dicta sunt ex Torneibii sententia

Dium. *(vna Diuina castra habuit)* Dium Ptolemæus Pieriæ attribuit, Stephanus Macedonia, in qua olim Olympica certamina celebrare consueuerant. Pausanias in Bœoticis auctor est, in his locis Orphea à mulieribus Thraciæ disceptum fuisse. Polybius lib. 4. auctor est, Dium vrbem, ædificiis, gymnasiis, porticibus, templis, donariis, imaginibus, veterum Macedon. regum erimine fuisse adornatam.

Enipeus. *Enipei agnus*] Celebris hic est annis victoria Caesaris contra Pompeium, vnde Lucanus lib. 7.

Sanguine Romano quam turbidus ibi Enipeus.

Circenses ludis. *Ludero Circensi*] Quod Græcis Olympici, hoc Romanis Circenses ludi fuisse videntur. Quippe Agonici Circenses apud Elidem in honorem Iouis Olympici pariter inuenti instituti que sunt. Inde Romam aduocatos quidam existimarunt, vbi Neptuno & Cereri tribuerunt, quorum memoria quotannis celebrabatur iuxta fluminis ripam angusto tramite, altero latere virgente flumine, altero positus gladius, ut vtriusque præsens exitium esset, bigarum cursu certabatur dimicatione periculosa, adeo ut intra præscriptum illas coerere necesse esset, vnde Circenses dicti, De quibus præter Lucanum lib. 4. Fastus libro 2. Romæ triumph. Marlianus lib. 4. cap. 10. Topog. Quid lib. 4. Fast.

Alexan.

Alexan. ab Alex. lib. 5. c. 1. Cal. lib. 5. c. 7. Leon. lib. 2. c. 57. & lib. 1. c. 68. & lib. 2. cap. 62. de var. histor.

Lingua] Linguam vocat terram in mare protensam specie lingua. Nam lingua siue lingula interdum promontorium, vel alia quavis terra longa & angusta dicitur, quae in modum linguae exserta in mare excurrit. Caesar. lib. 3. de bello Gall. Erant eiusmodi fere situs oppidorum, ut posita in extremis lingulis promontorii que neque pedibus aditum haberent, &c.

Ceruis etiam abiectione] Cerui hic sunt furcae lignae cornuta, ad similitudinem ceruorum cornuum. Sic Caesar lib. 7. de bello Gallico post eas aggerem, & vallem duodecim pedum extruxit, hinc loricae pinnasque adiecit grandibus ceruis, &c.

isilem castris tendere] Tendere in re militari tentoria figere, seu papilionem erigere significat, sic Caesar lib. 6. de bello Gallico, vique eo. ut qui sub vallo tenderent mercatores, recipiendi sui non haberent facultatem, & Virg. lib. 1.

Hic Dolopum manus. hic sauis tendebat Achilles.

Eumenem elassensque eius, tanquam vento allatas naues] Videtur significare elassim illam, cum locis operum non tulerit, paruoque temporis igitur illic manserit, videri potuisse, non consilio eo venisse, sed tempestate delatam. Naues enim cum vi ventorum aliquo appellantur, statim cessantibus illis abeunt. Valerius lib. 17. c. 22. var. lect.

Nauis inter se inimica] Demosthenicum hoc esse videtur. Sic namque ille: βρασίδες γὰρ ἡ τριεπίσης ἀπὸς, ἐξ ὅσων ἐλάσθησαν ἡ νεμῆς οὐκ ἐπὶ τὸν.

Naues quae hippagines vocant] Haec aliter hippagines vocantur, Polybius ἱππαγίνες vocat in 1. De quo genere nauium vide Bayssum in lib. de re nauali. Tractat etiam de eo nonnulla Francif. Robotellus lib. 1. emendat cap. 2.

sanctissimum templum] In cuius limine inscriptos fuisse verius legimus, quibus edoceantur homines, qua herbarum compositione aduersus omnia venena vterentur. Ab hac vero insula Delo Apollo Delius vocatur, quod in ea & natus & cultus esset, & oracula certissima redderet, licet Macrobius Delium cognominatum tradat, quod sol luce sua cuncta περὶ δῆλον, id est, clara & manifesta faciat.

Per Cycladas] Sic insulae, circa Delon in orbem sitae, auctore Plinio, dictae Cycladas sunt cui & Strabo accedit, ut mirari liceat, qua causa motus Seruius Cycladas dictas scripserit, non quod in circuitu sint, sed potius quod longo ordine eas circumire necesse est. De his vide Molam lib. 2. de insulis Mediterran. maris.

Vitruis ad mare] Vitruui dicebantur, qui vitribus & aliis eiusdem generis vitruis peliibus & aquam in castra deferre solebant.

Bucculae] Bucculae ex castidis paries, per quam mittitur spiritus, ita dictae quod buccam tegant. Hinc buccularii in iure citili dicuntur, qui galeas faciunt, ut annotat Tornebl. lib. 9. ad uel. c. 16.

Macedonas ut in se prodigium] Sic & Galatas Lunae defectu conspecto perterritos, nec cum Attalo rege ulterius procedere voluisse narrat Polybius lib. 5. Et Germanos ante nouam lunam praelio minime contendere solitos refert Caesar lib. 1. de bello Gallico. Ceterum de hac Helipsi Lunae vide scripta à Plutarcho in vita Amylii, qui tradit milites Romanos pro sua consuetudine splendorem Lunae aris percussu tinnitu renouasse, & consulem Amylium, ubi primum à reuebris Lunam expurgatam viderit, undecim ei vitulos immolasse. Hinc Polyb. lib. 5. tradit cognitione Mathematicum, & maxime astrologiae & Geometriae, Imper. opus esse, de quo ipsi iam latius vide.

Diana quam Tauropolon vocant] Dianam Tauropolon vocant, sicuti in Peris egest scribit Dionysius Afer, non ab gente solum, sed ab animali, ut probat Eustathius, quia armentis praesit. Caesius lib. 7. cap. 15. Tauropolis Diana memi-

meminit, & Diodorus lib. 5. Idem & Tauropolia sacrificia Diana & Martia apud Amazones vocari scribit Phanorinus. Tauropolon (inquit) Dianam dixerunt, quoniam ut Taurus *πεποισται* omnia, vel quod Taurum Neptunum immiserit Hippolyto furentem aëtro per omnem fere terram, vel quod Iphigenia è Scythia fugiens in Attica simulachrum Dianæ construxit & Tauropolon Dianam appellauit.

Samothracia. *Samothracum traiecit*] De hac insula leges Strabonem lib. 10. Diodorum Siculum lib. 6. Plinium lib. 4. cap. 12. lib. 36. cap. 5. lib. 37. cap. 10. Pomp. Melam lib. 2. cap. 7. Volater. lib. 9. cap. 4. Geograph.

IN LIB. XLV. QVI ALIIS
DECADIS V. LIBER V. DICITUR,
Annotatiunculae.

A^D *quadrages mittendas ascendenti*] Ascendendi non ascendenti legendum, nam veteres eicendo pro ascendo dixisse annotat Torneib. lib. 2. uers. 20. cap. 30. Sic Varro, è vinea in arbores eicendit vitis: & iustitia carnarium eicendit.

Laureata tabella. *Laureatas tabellas*] Literas laureatas intelligit, quæ quid fuerint superius ostendimus: & vide de hisce Brodæum lib. 1. Miscell. cap. 33.

Pullo amittus villo] Torneib. lib. 16. aduers. cap. 20. legit, pullo amittus villo. Villos autem pilus est. Martialis. Calfaciunt villi pallia nostra mei. Si quis tamen fillo legere malit, nec ipse contradicit.

Exemplum mutationis rerum humanarum] *κίχλος τὰ ἀνθρώπινα*, id est. Ciculus res mortaliū scilicet sunt, quod circumagantur, & velut in orbem reuertantur fortuna versante rotam, de quo Erasmus in prouerbio, omnium rerum vicissitudo est. Et in prouerb. *Fortuna æstuaris*.

Fortuna æstuaris. *Quid vesper ferat*] Vide Erasmus in prouerbio: Nescis quid vesper vehat, & huc alluit Philippus supra lib. 39. cum Thessalis respondens, minacem clausulam adiecit, nondum omnium dierum solem occubuisse.

Confarrexi consul] Quis & consulem hostis crudelissimi aduersa fortuna motum, acrymas multas effudisse alii scribunt, virtus siquidem cadentium magnam reuerentiæ partem etiam apud hostes habere debet. Vide Plutarchum in vita Em. yiii. Sabell. lib. 8. Ennead. 5. Florum lib. 2. c. 12. & Sabell. lib. 4. c. 7. Ethic. exempl. Platinam lib. 2. de optimo ciue.

Romanorum mos in tractandis et audiendis legatis. *Masgaregii*] Romana consuetudine, si quando reges aut legati venissent nuntiarentur, primo quid velient ab exploratoribus cognoscebatur, postea ad eos egrediebantur minores magistratus. Quod si essent legati hostium, non admittebantur in urbem, sed iis & hospitium & senatus extra urbem dabatur, ut supra lib. 30. de Carthaginiensium legatis. Et post Nicostratus in lib. quem inscribit, De senatu habendo, tertium senaculum circa ædem Bellonæ fuisse memoriæ prodidit, in quo exterarum gentium legatis, quas in urbem admittere nolebant, senatus dabatur. Legationes autem lociorum & amicorum regum aut populorum non excludebantur urbe. Varro etiam prodidit locum prope curiam Hostiliam substructum, vbi nationum subsisterent legati, qui ad Senatum essent missi, eumque Gracostasim appellatum, ut tradit Zamocerus lib. 2. de senatu Rom.

Urbana vrbis. *In quatuor vrbibus*] Suburbanam videlicet, Palatinam, Esquilinam, & Collinam, quas Sertius Tullius sextus Romanorum Rex primo insituit, & in has manuissos, si Reip. Romanae participes esse vellet, ut vna civibus cen-